

Rapport nr 1 i 2022 – onsdag 10. mai.

Den første 4.14-skvadronen ble lansert i 2013. Det er ingen angrepsskvadron, men en redningsskvadron; et forsøk på hjelpe redaksjonene til å unngå fellelser på punktet om samtidig imøtegåelse i Vær Varsom-plakaten, og dermed også bidra til å gjøre journalistikken bedre.

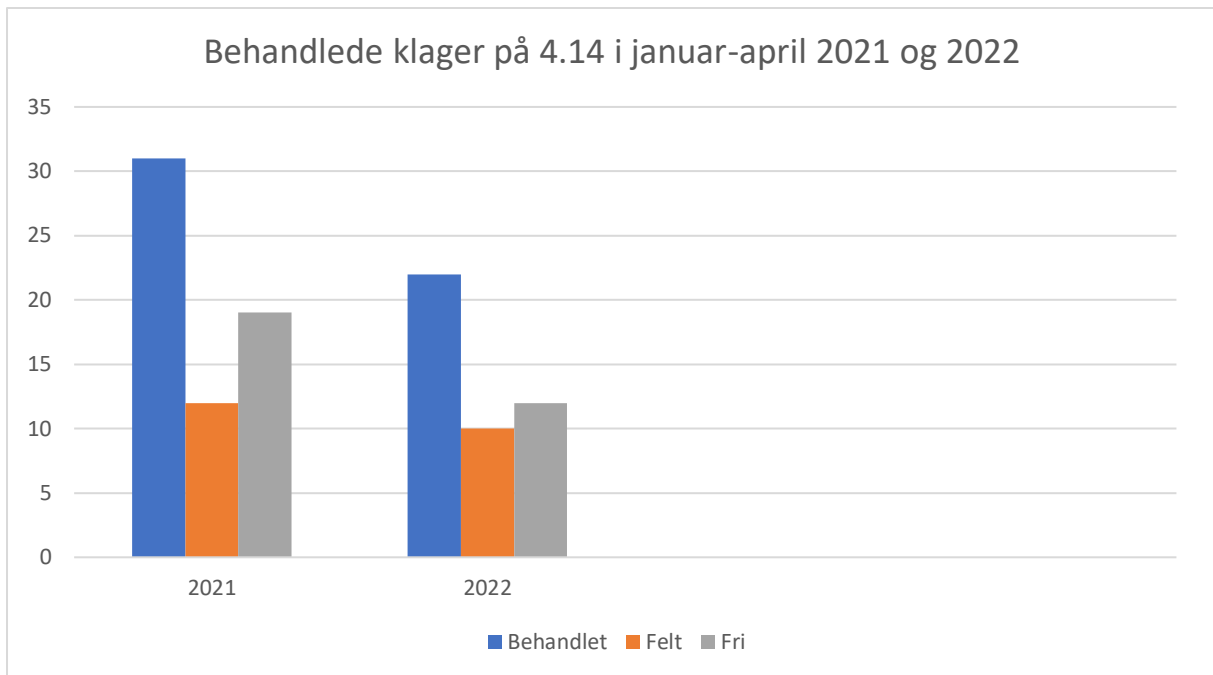
Etter den siste tidens utviklingen i antallet fellelser etter punkt 4.14 i PFU, har vi i Norsk Redaktørforening bestemt oss for å aktivere 4.14-skvadronen igjen. Dette er den første rapporten fra den «nye» 4.14-skvadronen.

Flere 4.14-klager ender med fellelse i 2022

Antallet klager på 4.14¹ er så langt betydelig lavere i 2022 enn foregående år. Antallet fellelser er derimot bare hårfint høyere. Av de ti fellelsene så langt i år, kan vi trekke følgende konklusjoner:

- Imøtegøelser må publiseres ikke bare samtidig, men sammen med beskyldningene.
- Beskyldninger på lederplass kan utløse imøtegøelsesrett.
- Dersom den som blir utsatt for beskyldninger ikke vil kommentere – opplys om det!
- Anonymisering er nesten aldri nok til å komme unna 4.14.
- Og et spørsmål: Kreves det samtidig imøtegåelse ved beskrivelse av det du selv ser?
- Jfr saken mot Vårt Oslo – [PFU 2022-001](#).

¹ Vi definerer «klager på 4.14» som de sakene hvor det er klaget på punkt 4.14 og hvor PFU har drøftet dette punktet i sin uttalelse. Det finnes flere saker hvor klager har nevnt 4.14, men hvor utvalget ikke har drøftet dette, ofte fordi punktet er irrelevant. Disse saken regnes ikke med i statistikken.

Her er forklaringene på de ni fellelsene etter VVP 4.14 så langt i år:

Brønnøysunds Avis

1. Publiseringen av imøtegåelsen ikke god nok

Brønnøysund Avis ble felt fordi publiseringen av imøtegåelsen ikke kom på samme side i avisen som anklagene. Leserne ble heller ikke gjort oppmerksom på at imøtegåelsen var å finne på en annen side. PFU understreker at «samtidig» også «innebærer at forsvaret skal publiseres på samme tid og samme sted som beskyldningene. I dette tilfellet ble beskyldningene publisert på en annen side i avisutgaven enn artikkelen med klagers imøtegåelse, noe som kan være akseptabelt dersom leserne gjøres oppmerksom på det. Når det ikke ble gjort, kommer PFU frem til at håndteringen var i strid med god presseskikk.»

[PFU 231/21](#)

Setesdølen

2. Kirkestrid utløste imøtegåelsesrett

Setesdølen skrev om kirkestrid i Valle og Hyllestad. På lederplass hevdet avisen at «kyrkjeleiinga» hadde «frose ut entusiastiske og kreative medarbeidarar før». Dette mente PFU var en sterk beskyldning av faktisk art, som burde vært gitt anledning til imøtegåelse. I en senere nyhetsartikkel ble det hevdet at en oppsigelse var «ulovlig». Her hadde avisen vært i kontakt med kirkeledelsen, som ikke ønsket å kommentere saken, men unnlot å opplyse om dette. [PFU 2021/247](#)

Adresseavisen

3. Anonymisering ikke nok for Adresseavisen

Adresseavisen omtalte et kommunalt kurs som var ment å hjelpe barn med skilte foreldre og hvor det hadde vært høyt konfliktnivå mellom mor og far. Eksmannen til en av mødrene klaget på påstanden om at han hadde utsatt sin ekskone for vold. Adresseavisen forklarte at de hadde anonymisert kvinnene, men at de ikke hadde innhentet samtidig imøtegåelse fordi kvinnene var redde for å bli gjenkjent av eksmennene. Dette aksepterte ikke PFU. «/artikkelen forteller kvinnene om fysisk og psykisk vold, både mot seg selv og barna. Dette er sterke beskyldninger som de tidligere ektefellene burde fått mulighet til å forsvare seg mot. Utvalget kan ikke se at anonymiseringen rettferdiggjør at disse beskyldningene ble publisert uimotsagt, som en sannhet uten forbehold», konkluderer utvalget. [PFU 2021/229](#)

FIRDA

4. Manglende imøtegåelse i varslings sak

Firda skrev om en politiker som var ekskludert fra sitt parti, etter varsel fra flere kvinner. Mannen mente seg utsatt for en «heksejakt» og «hevnekampanje» og en «varslings ekspert» mente at kvinnene ikke kunne regnes som varslere. Kvinnene ble ikke kontaktet av Firda og fikk ikke imøtegå påstandene. Firda var enig i at de ideelt sett burde vært kontaktet, men mente de likevel kom til orde gjennom gjengivelsen av varselet. Det var ikke godt nok, mente PFU, som blant annet sier «Slik utvalget ser det, er påstanden om at klager sendte en tekstmelding til mannen med ordlyden «Eg skal knuse deg» en sterk beskyldning, som ikke skulle vært publisert uimotsagt.» [PFU 2021/228](#)

5. Dissens om hvorvidt «angrep» er en sterk beskyldning

Vårt Oslo publiserte en artikkel om Stopp islamiseringen av Norge (SIAN) som demonstrerte og brant koraner utenfor Oslo rådhus. Avisen skrev at SIAN «gikk til angrep» på en vakt som helte vann over koranbålet. «Mannen ble sprayet i ansiktet med rødt innhold», stod det i ingressen. SIAN klaget blant annet på at de ikke var gitt anledning til å svare på anklagen. I PFU ble det dissens i denne saken. Flertallet på fire skriver at «PFU mener avisens formulering om angrep på en rådhusvakt utløste imøtegåelsesretten. Utvalget kan ikke se at det var en type hendelsesnyhet som gjorde det presseetisk akseptabelt å publisere før man har kontaktet den angrepne part.» Mindretallet på tre «ser at ordet «angrep» kan oppfattes som et sterkt utsagn, men mener at det i dette tilfellet fremstår som en beskrivelse av hendelsen. Det skal være rom for spissing og forenklinger i journalistikken. Det er dokumentert at vakten ble sprayet i ansiktet med rødmaling og mindretallet mener at Vårt Oslo måtte kunne omtale dette som et angrep uten at retten til samtidig imøtegåelse utløses». [PFU 2022-001](#)

Indre Akershus Blad

6. Indre Akershus Blad på feil adresse

Indre Akershus Blad laget en nyhetsartikkel om en ung mor og hennes datter og deres møte med den lokale legevakten. Moren var «rystet» over måten hun ble behandlet på. Indre Akershus Blad innhentet en generell kommentar fra kommunalsjefen for Helse og livsmestring. Den aktuelle legen klaget imidlertid saken inn for PFU (via en kollega), med påstand om at han ikke hadde fått anledning til å imøtegå påstandene. PFU mente det ikke var nok å kontakte kommunalsjefen, selv om det skal være «stående ordre» fra kommunaldirektøren at alle henvendelser fra media skal kanaliseres via kommunalsjefene. PFU skriver: «Utvalget har flere ganger understreket viktigheten av at det er den beskyldningene retter seg direkte mot som har imøtegåelsesrett, ikke den redaksjonen mener kan uttale seg på vegne av den angrepne. Uansett instruks, skulle avisen derfor kontaktet turnuslegen, eller forsikret seg om at legen hadde gitt kommunen rett til å svare på hennes vegne.» [PFU 2021/265](#)

7. Bodø Nu hadde det for travelt

Bodø Nu publiserte tre artikler om Bodø pensjonskasse, artikler som omhandlet politianmeldelser for grov korrupsjon og bedrageri, varsler og reiser i regi av pensjonskassen. Bodø pensjonskasse hevdet i klagen at de hadde fått for dårlig tid til å imøtegå påstandene og viste til at de i forbindelse med den første artikkelen fikk en time og et kvarter på å svare. Bodø Nu innrømmet at de kunne gitt noe mer tid. Det var PFU enige i. «*Hvis muligheten til imøtegåelse skal være reell, må den angrepne part få god nok tid til å svare. Hva som vil være god nok tid, vil variere ut fra sakens kompleksitet. I dette tilfellet konkluderer PFU med at avisen ikke ga Bodø Pensjonskasse tilstrekkelig tid til å svare på det kraftige angrepet i den første artikkelen. Det utgjorde et brudd på VVP 4.14.*»

[PFU 2021/246](#)

8. Hundedrap burde gitt imøtegåelse

iFinnmark omtalte en sak hvor en hundeier, som hadde fått hunden sin skutt av en reineier, kom med sterke beskyldninger både mot reineieren og mot reinbeitedistriktet, uten at sistnevnte fikk anledning til å komme til orde. Om dette skriver PFU: «*Det påklagede videoinnslaget inneholder sterke beskyldninger om løgn, rettet mot reinbeitedistriktet og deres uttalelser i en pressemelding. Utsagnene fra hundeeieren og hans svigerfar ble stående uimotsagt, uten at de som ble utsatt for beskyldningene fikk forsvare seg, eller at dette ble problematisert.*» [PFU 2021/225](#)

9. Organisasjoner har imøtegåelsesrett

Norge IDAG omtalte oppropet «Vern våre barn og barnebarn mot kjønnsforvirrende undervisning i barnehager og skole». En av initiativtakerne bak oppropet var intervjuet og fikk komme til orde med påstander om undervisningsopplegget som foreningene FRI og Skeiv Ungdom tilbyr. Foreningen FRI klaget blant annet på at de ikke fikk anledning til samtidig imøtegåelse av påstandene. Norge I DAG mente dette handlet om ideologi og at de

måtte kunne formidle synspunkter fra et intervjuobjekt. PFU så det annerledes. «*Selv om organisasjoner må tåle mer i den offentlige debatten enn menigmann, mener PFU at Norge IDAG også har formidlet påstander av faktisk art som i konteksten er så rammende for klager at det skulle vært gitt mulighet for samtidig imøtegåelse, jf. VVP 4.14. PFU peker her på de udokumenterte påstandene om hvordan klagers undervisning foregår.*» [PFU 2022-005](#)

10. Politianmeldelse utløser imøtegåelse

Nettavisen Nyss omtalte et trafikkuhell hvor en bussjåfør ble anmeldt for ikke å ha overholdt vikeplikten. I tillegg til at PFU mente avisen ikke hadde anonymisert vedkommende godt nok, konkluderte utvalget også med fellelse på punkt 4.14. PFU skriver: «En politianmeldelse innebærer som regel at man utsettes for en sterk beskyldning, og presseetikken krever at den angrepne i slike tilfeller så vidt mulig skal få samtidig imøtegåelse av faktiske opplysninger, jf. VVP 4.14. I dette tilfellet var det politiet selv som anmeldte, noe som forsterket beskyldningen. Gitt identifiseringen av klager, burde Nyss sørget for at klager fikk mulighet til å komme med sin versjon av hendelsen.» [PFU 2022-043](#)

Vennlig hilsen NR-sekretariatet

Reidun Kjelling Nybø, generalsekretær rkn@nored.no - 91 10 55 11

Arne Jensen, seniorrådgiver arne.jensen@nored.no - 90 77 87 47